

- Textbook of theory and law on human rights, Faculty of Law, Hanoi National University, National Political Publishing House, 2009.

BAKAN YARDIMCILIKLARINDA YENİDEN YAPILANMA: BAKAN BAŞYARDIMCILIĞI MODELİ

Prof. Dr. Fatih KIRIŞIK

Karabük Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı

ORCID ID: 0000-0002-9663-7502.

Dr. Öğr. Üyesi Kübra ÖZTÜRK

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Gediz Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ORCID ID: 0000-0001-7554-0202.

ÖZET

Türkiye’de bakanlık örgütlenmesinde müsteşarlık modeli bulunmaktaydı. Müsteşar bakanlık faaliyetlerinde bakana yardımcı olmaktadır. Fakat müsteşarın bakanın en yakın çalışma arkadaşı olmasına rağmen bakan tarafından atanmaması, bir başka bakanın atadığı müsteşar ile çalışılmak zorunda kalınması gibi nedenlerle müsteşarlık makamı çeşitli eleştirilere maruz kalmıştır. 2011 yılında bakana yardımcı olmak üzere bakan yardımcılığı getirilmiştir. Bir müddet bakan yardımcısı ve müsteşar birlikte çalışmışlardır. 2018 yılında yapılan değişiklikle müsteşarlık ve müsteşar yardımcılığı tamamen kaldırılmıştır. Bakan yardımcısı sayısı birden çok olarak düzenlenmiştir. Bakan yardımcılarının sayısının birden fazla olması bakan yardımcılarında bir uyumsuzluk çıktığında sorunun çözümünün bakana bırakılması durumu da çeşitli eleştirilere yol açmıştır. Bakanlık içinde bakan yardımcılarında mücadeleler olduğu ifade edilerek bu sorunun çözüme kavuşturulması gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda bakan baş yardımcılığı makamı tahsis edilerek bakan yardımcılarını bakan baş yardımcılarının astı konumunda olması önerilmektedir. Ayrıca bakan yardımcılarının atanması konusunda da birtakım sorunlar olduğu görülmektedir. Bakan tarafından atanmayan veya atanması için bakan tarafından Cumhurbaşkanına önerilmeyen bakan yardımcılarında sorunlar olduğu da kamuoyunda iddia edilmektedir. Bakanın kendi yardımcılarının atanması konusunda bir yetkiye sahip olması, bakanlık hiyerarşisi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle bakan yardımcılarının atanması konusunda bakana, Cumhurbaşkanına önerme yetkisi verilmesi uygun görülmektedir. Çalışmada bakan yardımcılarının atanması ve örgütlenmesi konusunda yeni bir model önerisinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bakan, Bakan Yardımcısı, Bakan Başyardımcısı, Cumhurbaşkanı.

RESTRUCTURING DEPUTY OF MINISTERS OFFICES: CHIEF DEPUTY OF MINISTER MODEL

ABSTRACT

In Türkiye, there was an undersecretariat model in the organization of the ministry. The Undersecretary was assisting the minister in ministry activities. However, the office of the undersecretary has been subjected to various criticisms due to the fact that the undersecretary was not appointed by the minister despite being the minister's closest colleague and that it was necessary to work with an undersecretary appointed by another minister. In 2011, the deputy minister was appointed to assist the minister. The deputy minister and the undersecretary worked together for a while. With the amendment made in 2018, the position of undersecretary and deputy undersecretary was completely abolished. The number of deputy ministers is arranged as more than one. The fact that the number of deputy ministers is more than one, and when a conflict arises between the deputy ministers, leaving the solution of the problem to the minister has also led to various criticisms. It is stated that there are struggles between the deputy ministers within the ministry and that this problem should be resolved. In this context, it is suggested that the deputy ministers should be subordinate to the chief deputy ministers by assigning the office of chief deputy minister. There are also some problems in the appointment of deputy ministers. It is also claimed in the public that there are problems between the ministers and the deputy ministers who are not appointed by the minister or are not recommended to the President by the minister. It is extremely important for the ministerial hierarchy that the minister has the authority to appoint his own deputies. For this reason, it is considered appropriate to give the minister the authority to propose to the President regarding the appointment of deputy ministers. In the study, a new model is proposed for the appointment and organization of deputy ministers.

Keywords: Minister, Deputy of Minister, Chief Deputy of Minister, President.

1.GİRİŞ

Türkiye’de bakan yardımcılığı 2011 yılında yapılan düzenlemelerle idari teşkilat yapısına girmiştir. Bakan yardımcılığından önce müsteşar ve müsteşar yardımcıları bulunmaktaydı. Müsteşarlık makamı ilk olarak 1937 yılında siyasi müsteşarlık olarak getirilmiş ancak siyasi müsteşarlığın istenilen neticeleri gerçekleştirememesi üzerine kısa bir süre sonra kaldırılmıştır.

Siyasi müsteşarlığın kaldırılmasından sonra müsteşarlık makamı idari müsteşarlık olarak bakanlıklarda yer almaya devam etmiştir. Müsteşarlar bakandan sonra bakanlıklarda en yüksek hiyerarşik amir konumunda bulunmaktaydı. Müsteşar, bakana görevlerinde yardımcı olarak bakanlığın hizmetlerini, bakanın emir ve yönlendirmeleri kapsamında yerine getirmekteydi.

2011 yılında yapılan değişiklikle, bakanlıklarda bakan yardımcılığı makamı oluşturulmuştur. Bakan yardımcılığı, bakana bakanlıkla ilgili görevlerinde yardımcı olmak üzere atanmaktadır. Bakan yardımcılığının getirilmesinden sonra bir süre bakanlıklarda müsteşar ve bakan yardımcılığı birlikte görev yapmıştır.

Türkiye’de 16 Nisan 2017 referandumu ve 24 Haziran 2018 seçimleriyle hükümet sisteminde değişikliğe gidilerek Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile ilgili Anayasa

değişikliğinin halkoylaması ile kabulünün ardından Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uyum değişiklikleri kapsamında müsteşarlık ve müsteşar yardımcılığı makamı kaldırılmış bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bakan yardımcılığı konusunda önemli değişiklikler yapılmıştır. Bakan yardımcılarının bizzat Cumhurbaşkanı kararıyla atanması usulü benimsenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bakan yardımcılığı hususunda bazı sorunlar bulunmaktadır. Bu çalışmada bakan yardımcılarını noktasında yaşanan sorunlara yönelik yeni bir yapılanma model önerisi sunulmuştur.

2.TÜRKİYE'DE BAKAN YARDIMCILIĞI

Türkiye'de bakanlık teşkilatında 2011 yılında oluşturulan bakan yardımcılığından önce müsteşar ve müsteşar yardımcılarını bulunmaktaydı. 2011-2018 arasında ise, müsteşar ile birlikte bakan yardımcısı birlikte görev yürütmüştür. Türkiye'de müsteşarlık makamı, siyasi müsteşarlık makamı olarak ilk defa 1937 yılında uygulamaya geçirilmiştir. 1924 Anayasasının ilgili maddelerinin değiştirilmesi konusundaki kanun teklifi, 04.03.1937 tarihinde sunulmuştur (Karcı ve Kemahli, www.researchgate.net). 05.02.1937 tarihinde kabul edilen 3115 sayılı kanunla 1924 Anayasasında yapılan değişiklikle siyasi müsteşarlık makamı getirilmiştir (Kayar, www.yayed.org). Siyasi müsteşarlar, TBMM üyeleri arasından Başbakan tarafından seçilerek Cumhurbaşkanı'nın onayı ile atanmaktaydı (Birlik, 2010: 58; Karcı ve Kemahli, www.researchgate.net). Siyasi müsteşarlık makamı beklenen sonuçları vermemiş ve yaklaşık 8 aylık bir uygulamadan sonra 29.11.1937 tarihinde kaldırılmıştır (Turan, 1999: 34; Övgün, 2007: 814). Siyasi müsteşarlar görevlerini bakanlara ve idari müsteşarlara devretmişlerdir (Övgün, 2007: 889; Bölükbaşı, 2021: 288). Türkiye'de daha sonrasında idari müsteşarlık makamı düzenlenmiştir. Bakanlıklarda bakandan sonra en üst makam olarak müsteşarlar bulunmaktaydı (Bölükbaşı, 2021: 288). Müsteşar bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenleyip yürütürdü. Müsteşar bu amaçla bakanlık teftiş kurulu hariç olmak üzere bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri vererek bunların uygulanmasını ve gözetlenmesini sağlamaktaydı. Müsteşar bu hizmetlerin yürütülmesinden bakana karşı sorumluydu (3046 Sayılı Kanun, Md.22).

Müsteşarlık makamının müsteşar yardımcılarını bulunmaktaydı. Müsteşardan sonra müsteşar yardımcılarını alt hiyerarşik amirler konumundaydı. Müsteşar yardımcılarını bakanlıklarını teşkilat kanunlarında yer verilmekteydi (Bölükbaşı, 2021: 300).

Türkiye'de bakan yardımcılığı ise 03.06.2011 tarihli 643 sayılı KHK ile 3046 sayılı Bakanlıklarını Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanuna eklenen 21\A maddesiyle yeni bir statü olarak getirilmiştir (Acar, Kırışik ve Ateş, 2016: 761; Uyanık, 2012: 101).

Bakan yardımcılarını, bakana bağlı olarak (Milli Savunma Bakanı dahil) bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere bakan yardımcısı olarak atanmaktadır. Bakan yardımcılarını görevlerinin yerine getirilmesinden bakana karşı sorumludur (Dik, 2013: 126; 643 Sayılı KHK, Md.21\A). Bakan yardımcılarını müşterek kararnameyle atanmaktaydı (Karcı ve Kemahli, www.researchgate.net). Bakan yardımcılarının görev süresi hükümetin görev süresiyle sınırlı bulunmaktaydı. Hükümetin görevi sona erdiğinde bakan yardımcılarının da görevi sona ermekteydi (Yılmaz, 2013: 38).

Bir süre bakan yardımcısı ve müsteşar birlikte çalışmışlardır. 2018 yılında yapılan değişiklikle müsteşarlık ve müsteşar yardımcılığı tamamen kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kabulünden sonra müsteşarlık makamı tamamen kaldırılmıştır (Bölükbaşı, 2021: 290).

3.BAKAN YARDIMCILARININ ATANMASI

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Cumhurbaşkanına üst kademe kamu yöneticilerini atama ve görevden alma yetkisi verilmiştir. 1982 Anayasası'nın 104. maddesinde Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleyeceği belirtilmektedir.

Cumhurbaşkanının bu yetkisi 3 Sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenlenmiştir. Bu kararnamede I sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin Cumhurbaşkanı kararıyla atanacağı belirtilmektedir (3 Sayılı CB Kararnamesi, Md.2). Bakan yardımcılarını da I sayılı cetvelde düzenlenmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla da bakan yardımcılarının atanması da Cumhurbaşkanı tarafından yapılmaktadır.

3 sayılı CB Kararnamesinde I sayılı cetvelde yer alanların görev süresinin atandıkları tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemeyeceği belirtilmektedir. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde bu cetvelde yer alanlarında görevinin sona ereceği belirtilmektedir (3 Sayılı CB Kararnamesi, Md.4). Görüldüğü gibi bakan yardımcılarını da bu cetvelde düzenlenmiş bulunduğu için görev süresi Cumhurbaşkanının görev süresiyle sınırlı bulunmaktadır.

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 504. Maddesinde görevleri düzenlenmiştir. Bakan yardımcılarını, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenleyip yürüteceği belirtilmiştir. Bakan yardımcılarının bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verip bunların uygulanmasını gözetip sağlayacağı ifade edilmiştir. Bakan Yardımcılarını belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumlu olacağı belirtilmiştir (1 Sayılı CB Kararnamesi, Md. 504).

Bakan yardımcısı sayısı bakanlıklara göre değişebilmektedir.

Tablo 1: Bakanlıklarda Bakan Yardımcısı Sayısı

Adalet Bakanlığı	4
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	3
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	4
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	4
Dışişleri Bakanlığı	3
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	3
Gençlik ve Spor Bakanlığı	4
Hazine ve Maliye Bakanlığı	4
İçişleri Bakanlığı	3
Kültür ve Turizm Bakanlığı	4
Milli Eğitim Bakanlığı	4
Milli Savunma Bakanlığı	4
Sağlık Bakanlığı	4
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	3
Tarım ve Orman Bakanlığı	4
Ticaret Bakanlığı	4
Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı	3

Kaynak: (Öztürk, 2022: 296).

Görüldüğü gibi bakanlıklarda toplam 62 bakan yardımcısı bulunmaktadır.

4.BAKAN BAŞYARDIMCILIĞI OLUŞTURULMASI

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bakan yardımcılarında koordinasyon sorunu bulunduğu belirtilmektedir. Cumhurbaşkanlığı tarafından bakanlıklara müsteşarlık müessesesinin kaldırılmasının kurumlarına nasıl yansıdığına dair soru yöneltilmiştir. Verilen cevaplarda bakan yardımcılarında görev dağılımının koordinasyon sorununa yol açtığı ifade edilmiştir (Necip, 2019).

Bakan yardımcılarının yetkisi bulunduğu halde imza atmaya çekindiği ve bakana danışmadan adım atmak istemedikleri ifade edilmektedir (www.ensonhaber.com, 2022). Cumhurbaşkanı yardımcısı Fuat Oktay en geç haftada bir bakan yardımcılarında koordinasyon toplantısı yapılarak toplantı sonuçlarının bakana raporlanması gerektiğini belirtmiştir (www.ih.com.tr, 2022).

Bakan yardımcılarında koordinasyon sorununun çözümüne yönelik bakan başyardımcılığı getirilebilir. Bakan başyardımcısı diğer bakan yardımcılarının üzerinde bir konum olarak bakan yardımcılarında koordinasyonu sağlayabilir. Bakan başyardımcısı bakan yardımcılarını kontrol etme, yönetme, denetleme, bakan ve bakan yardımcılarında iletişimi sağlayabilir (Öztürk, 2022: 297).

5.SONUÇ

Türkiye’de bakan yardımcılığı makamı 2011 yılında getirilmiş olup öncesinde müsteşar ve müsteşar yardımcıları bulunmaktaydı. Müsteşarlık makamı, ilk olarak siyasi müsteşarlık olarak düzenlenmiş ancak beklenen sonuçları veremeyince kısa bir süre sonra siyasi müsteşarlık kaldırılmıştır. Bakanlıklarda idari müsteşarlık uygulaması devam ettirilmiştir.

Müsteşarlar bakanlıklarda bakandan sonra en yüksek hiyerarşik amir konumunda bulunmaktaydı. Müsteşar bakana görevlerinde yardımcı olarak bakanlık hizmetlerini bakanın emirleri doğrultusunda yerine getirmekteydi.

2011 yılında yapılan düzenlemelerle bakan yardımcılığı makamı getirilmiştir. Bakan yardımcılığı bakana bakanlıkla ilgili görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olma amacıyla atanmaktadır. Bakan yardımcısı ve müsteşar bir süre birlikte çalışmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kabul edilmesiyle 2018 yılında müsteşar ve müsteşar yardımcılığı makamı kaldırılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bakan yardımcılarının bizzat Cumhurbaşkanının kararıyla atanması usulü benimsenmiş bulunmaktadır. Bakan yardımcılarının görev süresi Cumhurbaşkanının görev süresiyle sınırlı bulunmaktadır. Bakanlıklarda toplamda 62 bakan yardımcısı bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bakan yardımcılığı arasında koordinasyon sorunu bulunduğu belirtilmektedir. Bakan yardımcılığı arasındaki koordinasyon sorununun çözümüne yönelik bakan başyardımcılığı getirilmesi uygun olacaktır. Bakan başyardımcısı, bakan yardımcılığı üzerinde bir hiyerarşik makam olarak bakan yardımcılarının koordinasyonunu sağlayacaktır.

Bakan yardımcılarının Cumhurbaşkanı kararı ile atanması, bu atamada bakanın hiçbir yetkisinin olmaması çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bakanın hiyerarşisi altında olan bakan yardımcılarının atanmasında bakanın da teklif etme yetkisinin bulunması gerekmektedir. Bakan başyardımcılığı ve bakan yardımcılarının atanmasında bakanın atama teklifinde bulunması ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak atanması, Cumhurbaşkanlığı sisteminin yapısı ve bakanlık teşkilatının hukuki yapısının korunması açısından önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 10 Temmuz). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 30474).
- 3 Sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 10 Temmuz). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 30474).
- 3046 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun, <https://www.memurlar.net/haber/1181/3046-sayili-bakanliklarin-kurulus-ve-gorev-esaslari-hakkinda-kanun.html>, (Erişim Tarihi: 18.10.2022).
- 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname. *T.C. Resmi Gazete*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110608M1-11.pdf>
- Acar, A., & Kırışik, F., & Ateş, N. (2016). Türk Kamu Yönetiminde Bakan Yardımcılığı Üzerine Farklı Açılardan Bir Değerlendirme. *Akademik Bakış Dergisi*, (55), 761-779.
- Bakanlıklar Arasındaki Koordinasyon Eksikliğine Yeni Çözüm, <https://www.ih.com.tr/haber-bakanliklar-arasindaki-koordinasyon-eksikligine-yeni-cozum-805115/>, (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

- Birlik, G. K. (2010). Celal Bayar'ın Başbakanlığı İsmet İnönü'den Devralması ve Bunun Siyasi Müsteşarlık Üzerine Etkisi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, (46), 255-293. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/20514>
- Bölükbaşı, O. (2021). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemindeki Bakan Yardımcısı ile Önceki Sistemdeki Bakan Yardımcısı ve Müsteşarın Kıyaslanması. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(1), 287-303. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1403402>
- Cumhurbaşkanlığı sisteminde revizyon gündemde, <https://www.ensonhaber.com/politika/cumhurbaskanligi-sisteminde-revizyon-gundemde>, (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- Dik, E. (2013). 643 Sayılı KHK İle Düzenlenen Bakan Yardımcılığı ve Hiyerarşik Örgütlenme İçerisindeki Konumu. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 68 (4), 121-145. <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/53277/19761.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Karcı, Ş. M., & Kemahli, F. Siyasal ya da Bürokratik Bir Pozisyon Olarak Türkiye'de Bakan Yardımcılığı Statüsü, https://www.researchgate.net/publication/327057005_SIYASAL_YA_DA_BUROKRATIK_BIR_POZISYON_O_LARAK_TURKIYE'DE_BAKAN_YARDIMCILIGI_STATUSU_DEPUTY_MINISTER'S_STATUS_IN_TURKEY_AS_A_BUREAUCRATIC_OR_POLITICAL_POSITION
- Kayar, N. Kamu Yönetiminde Yönetim Karmaşası ve Siyasallaşma: Bakan Yardımcıları. <http://www.yayed.org/uploads/yuklemeler/inceleme-bakanyardimcisi.pdf> (Erişim Tarihi: 18.10.2022).
- Necip, A. (2019). Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Müsteşarlığa Dönüşle mi Güncellenecek?, <https://www.indyturk.com/node/48496/haber/cumhurba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-sistemi-m%C3%BCste%C5%9Farl%C4%B1%C4%9Fa-d%C3%B6n%C3%BC%C5%9Fle-mi-g%C3%BCncellenecek>
- Övgün, B. (2007). "1937: Anayasal Yenilenmeler ve Siyasi Müsteşarlık", Açıklamalı Yönetim Zaman Dizini 1929-1939, Güler, B. A. (Ed.), Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara, 811-895. https://www.academia.edu/6595173/1937_Anayasal_Yenilenmeler_ve_Siyasi_M%C3%BCste%C5%9Farl%C4%B1k
- Öztürk, K. (2022). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Uygulamada Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi.
- Turan, M. (1999). Cumhuriyet Döneminde İki Deneme: Siyasi Müsteşarlıklar ve Müstakil Grup. A.K.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 27-42. <file:///C:/Users/Hp/Downloads/27-42.pdf>.
- Uyanık, H. (2012). Bakan Yardımcılığı Statüsünün İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 15 (2), 101-114. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/13850>
- Yılmaz, B. (2013). Türkiye'de Bakan Yardımcılığı Uygulamasına İlişkin Genel Bir Değerlendirme. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(1), 33-41. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/303089>